

Årsrapport 2024

SVALBARDS
MILJØVERN FOND

Innhold

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	4
Samfunnsoppdraget	4
Organisering	4
Presentasjon av utvalgte hovedtall	5
Søknadsprosessen	8
Del III. Årets aktiviteter og resultater	9
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2024.....	9
Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2024	10
Prioriteringer	10
Måloppnåelse og resultatkrav	11
Daglig drift	11
Prosjekter tildelt støtte i 2024.....	12
Ferdigstilte prosjekter 2024.....	19
Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2024.....	20
Prosjektnummer 22/38: Deler av gruvehistorien fortalt gjennom fem filmer	20
Prosjektnummer 20/44: Long term effects of climate warming on vegetation in Svalbard	20
Prosjektnummer 23/29: Opplev Arktisk natur – bærekraftig bruk av naturen	21
Prosjektnummer 18/80: Decomposing textile in graves in permafrost	22
Prosjektnummer 24/9: Søppeltokt, plast og mikroplast.....	23
Prosjektnummer 22/2: AECO kunnskapsbase for guider.....	24
Prosjektnummer 22/50: DynaRisk – A tool for assessing risk for dynamic coastal change impact on cultural heritage sites.....	25
Prosjektnummer 22/22: Collection and Assessment of macroplastics and other beach Pollution (CAP). 26	
Ressursbruk	27
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten.....	28
Del V. Vurdering av framtidssikter.....	28
Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond	29
Ledelseskommentar til årsregnskapet 2024.....	29
Oppstilling til bevilgningsrapportering	30
Fondsregnskap.....	31

Del I. Leders beretning

I 2024 har Svalbards miljøvernfond tildelt 19.2 millioner kroner til 45 forskjellige prosjekter. Det er omtrent samme omfang som året før da det ble tildelt litt færre midler til litt flere prosjekter. Halvparten av søknadene i 2024 har blitt innvilget. Siden oppstarten i 2007 har fondet nå finansiert et stort mangfold av prosjekter (850) til en verdi av 220 millioner kroner. Jeg er fornøyd med søknadsmengden og kvaliteten på søknadene i 2024, men skulle gjerne sett at det var enda flere søknader. Søknadsmengden reflekterer jo interessen for fondet, og den ligger nå på omtrent samme nivå eller noe under det den gjorde før pandemien. Det er også en tendens til at det finansieres større og noe færre prosjekter enn for noen få år tilbake.

Jeg er godt fornøyd med den store variasjonen i prosjekttema også i 2024, selv om forskning er tema i nær halvparten av de finansierte søknadene. Men variasjonsbredden i forskningsprosjektene er stor fra breforskning (både massebalanse og forurensning) via parasitter i rype til kartlegging av fremmede/introduserte arter på Svalbard. Fra styrets side kreves det at forskningsprosjektene skal være forvaltningsrelevante, det vil si at de skal gi konkret kunnskap som kan benyttes for å ta vare på Svalbards natur. Endringene som skjer i miljøet både på land og i havet rundt Svalbard er dramatiske og styret ønsker å bidra til å framskaffe kunnskap om disse endringene. Dette er bakgrunnen for at styret de siste par år har prioritert prosjekter på anadrome fiskearter (røye, laks, pukkellaks) og forstyrrelser av dyrelivet både på land og i havet av menneskelige aktiviteter. Men vi ønsker også å bidra til små og store prosjekter som konkret fører til miljøforbedringer inkludert kulturminnevern, og som ikke minst engasjerer befolkningen på Svalbard. Her er spennvidden stor. Barnehagen fikk eksempelvis penger til et søppelprosjekt og plukket i en aksjon 144 kg søppel fra en strand i Isfjorden, og lokalstyret fikk tildelt en mindre sum til sykkelreparasjonsdag i Longyearbyen. Slike små prosjekter har verdi kanskje først og fremst fordi de øke engasjementet og miljøbevisstheten i lokalbefolkningen. Fondet har igjen finansiert større prosjekter for kulturminnevern. Her kan spesielt nevnes refundamentering av Amundsenmasta i Ny-Ålesund og av den såkalte steinsorteren fra den første gruveperioden i Longyeardalen.

Styret er opptatt av å holde administrasjonsutgiftene nede. I 2024 utgjorde de drøyt 13 prosent av fondets omsetning, hvilket jeg anser som tilfredsstillende. Oppfølging av pågående prosjekter, vurdering av søknader og innstilling til styret, og kontroll av økonomien er administrasjonens viktigste oppgaver. Prosjektene skal pågå i maksimalt to år og rapport leveres tre måneder etter at de er avsluttet. Som regel utbetales ikke penger før sluttrapport foreligger, men i noen tilfeller foretas det del-utbetalinger når det er nødvendig. Svært ofte skjer det også endringer underveis, spesielt gjelder dette forlengelse av prosjektene utover to år. For eksempel ble det i 2022 tildelt 41 prosjekter med rapporteringsfrist i februar 2025. I skrivende stund er 10 av disse prosjektene forlenget og flere har ikke overholdt rapporteringsfristen. Internkontroll i administrasjonen hos Sysselmesteren og at Riksrevisjonen reviderer våre regnskap gir etter min oppfatning en god trygghet for at midlene ikke misligholdes.

Innkrevning av miljøgebyret på 150 kr krever at fondet har god kontroll på tilreisende som kommer til Svalbard. Avinor krever inn gebyret fra besøkende som ankommer med fly. Ettersom det bare er en flyplass på Svalbard har vi god kontroll på disse inntektene. Når det gjelder de som ankommer med båt er situasjonen langt mer komplisert og det er uklart om vi klarer å fange opp alle som kommer. Styret vil arbeide for at vi får bedre kontroll på antallet besøkende som kommer med båt, og vi ser på muligheten for å innlede et samarbeid med havnemyndigheten i Longyearbyen som angivelig skal ha god oversikt.

Pål Prestrud
styreleder

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Samfunnsoppdraget

Svalbards miljøvernfond ble opprettet i 2007 og er et økonomisk virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard. Fondet er hjemlet i svalbardmiljøloven og får inntekter primært fra en miljøavgift som pålegges tilreisende. Fondet tildeler årlig midler til miljøvernprosjekter, etter søknad fra private og offentlige virksomheter, privatpersoner og organisasjoner. Formålet er å støtte tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte naturmiljø og kulturminner på Svalbard. Fondets midler skal bidra til å sikre at Svalbards særpregede villmarksnatur bevares som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning. Fondet skal også arbeide for å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har til formål å ivareta de høye miljømål som er satt for Svalbard.

Organisering

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt Klima- og miljødepartementet. Fondet er organisert med et styre og et sekretariat. Sekretariatet er lokalisert hos Sysselmasteren på Svalbard. Styrets medlemmer utnevnes av Klima- og miljødepartementet, og styreleder er fondets virksomhetsleder. Styret har en sammensatt kompetanse innen ulike fagområder og har god kjennskap til miljøutfordringer og samfunnsforhold på Svalbard. I 2024 har styret bestått av følgende personer (navn / funksjonstid):

Pål Prestrud (leder)	2021 – 2025
Hilde Henningsen (nestleder)	2021 – 2025 (permisjon)
Andrine Kylling	2021 – 2025
Berit Lein	2022 – 2026
Trond Espen Haug	2022 – 2026
Steinar Rorgemoen	2022 – 2026

Sysselmasteren på Svalbard har organisert sekretariatsfunksjonen gjennom en relativt fristilt rådgiverstilling i administrasjonsavdelingen. Rådgiveren har ansvar for daglig drift og er sekretær for styret. Sysselmasteren sørger også for regnskap, arkiv, IT, og annen administrativ støtte. Samlet utgjør administrasjonen av fondet ca. 2 årsverk hos Sysselmasteren. Ansatte følger ordinært personalreglement hos Sysselmasteren med åremålsstillinger.

Sekretariatet er i 2024 driftet av:

Hanne Eriksen (seniorrådgiver, sekretær for Svalbards miljøvernfond)

Siv Eide (førstekonsulent, økonomi) til 1.10.2024

Kristian Angen (økonomirådgiver) fra 1.10.2024

Daglig drift av Svalbards miljøvernfond omfatter planlegging og ledelse av fondets virksomhet og oppfølging av de oppdrag som styret gir. Sekretariatet har ansvar for kunngjøring av tilskuddsmidler, forberedelse og innstilling av saker for styret, utbetaling av midler og oppfølging av prosjekter. Gode rutiner og systemer for oppfølging av prosjektporteføljen bidrar til god kontrollstyring og effektiv utnyttelse av fondets midler.

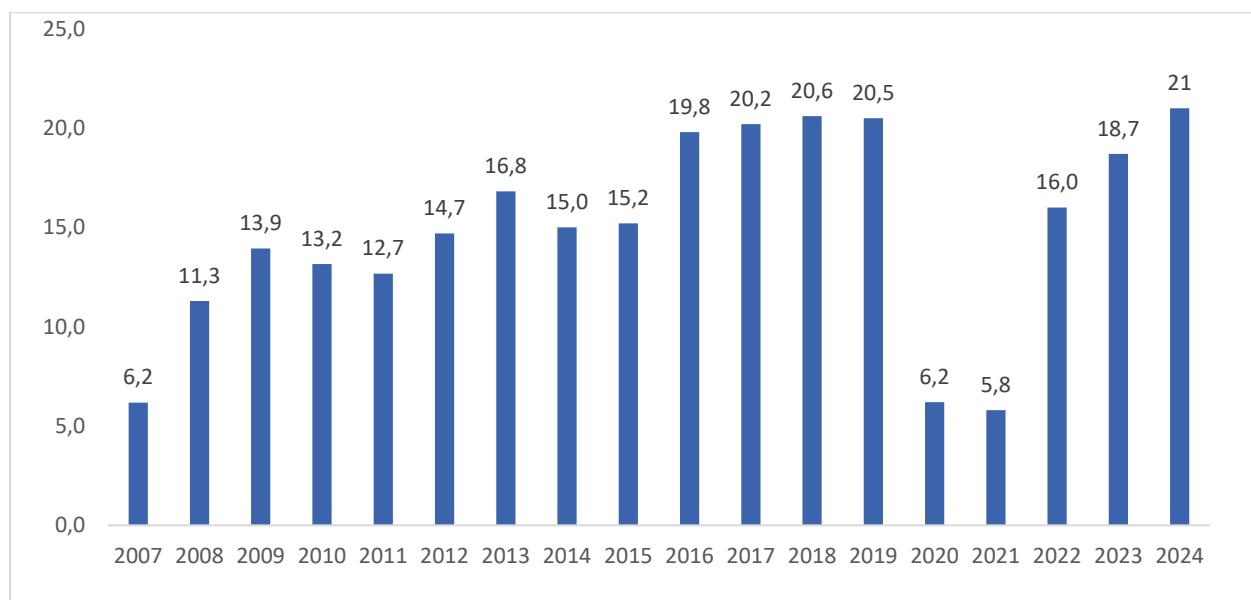
Svalbards miljøvernfond har som mål å være en åpen og utadrettet virksomhet. Sekretariatet er tilgjengelig for publikum gjennom møter, på kontoret eller ved kontakt på telefon og e-post. Fondet har en egen nettside med generell informasjon om fondet, nyheter, resultater og rapporter fra prosjektet og en egen Facebook side som blir brukt i formidling av nyheter og resultater.

Svalbards miljøvernfond benytter Sysselmesterens saksarkivsystem, og fondets dokumenter fremkommer i Sysselmesterens offentlige postjournal og e-innsyn.

Sysselmesteren, Riksantikvaren og Miljødirektoratet bidrar med faglig vurdering av søknadene. Forskningsøknader blir også vurdert av Svalbard Science Forum for å se på muligheter for samordning og om lignende prosjekter har blitt gjennomført tidligere.

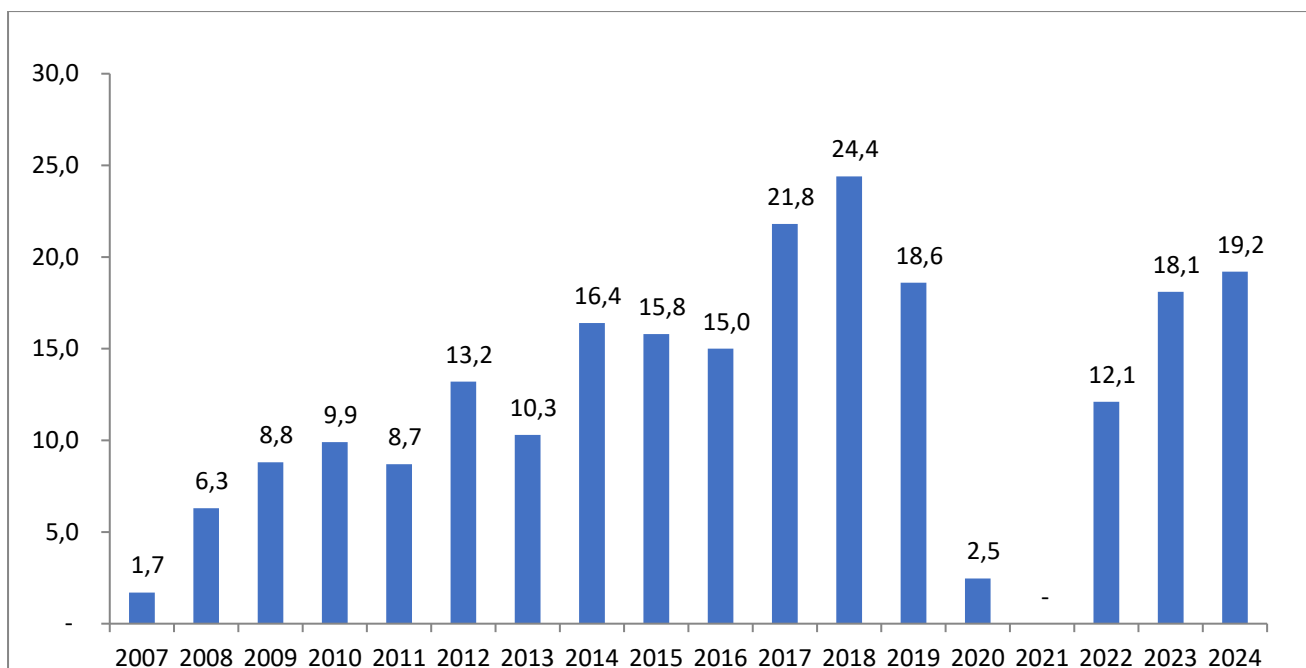
Presentasjon av utvalgte hovedtall

Svalbards miljøvernfond får inntekter med hjemmel i svalbardmiljøloven. Avgift for felling (jakt og fiskekort, § 32) og miljøavgift for tilreisende til Svalbard (§ 98) gir relativt faste inntekter. Størsteparten av inntektene til fondet i 2024 kommer fra reisende med fly (61%), skipstrafikk stod for ca. 36 prosent av fondets inntekter i 2024. En del av fakturagrunnlaget for cruisetrafikk kommer inn sent på året, og det er en del utestående fra 2023 som har kommet med på årsregnskapet for 2024. Ca. 1 % av inntektene kom fra salg av jakt- og fiskekort og private tilreisende. I tillegg får fondet eventuelle inntekter fra verdien av inndratt flora og fauna håndtert i strid med loven (§ 94), erstatning (§ 95), tvangsmulkt (§ 96) og overtredelsesgebyr (§ 96a). Dette følger prinsippet om at alle inntekter etter svalbardmiljøloven skal tilfalle Svalbards miljøvernfond og nyttes til miljøverntiltak på Svalbard.

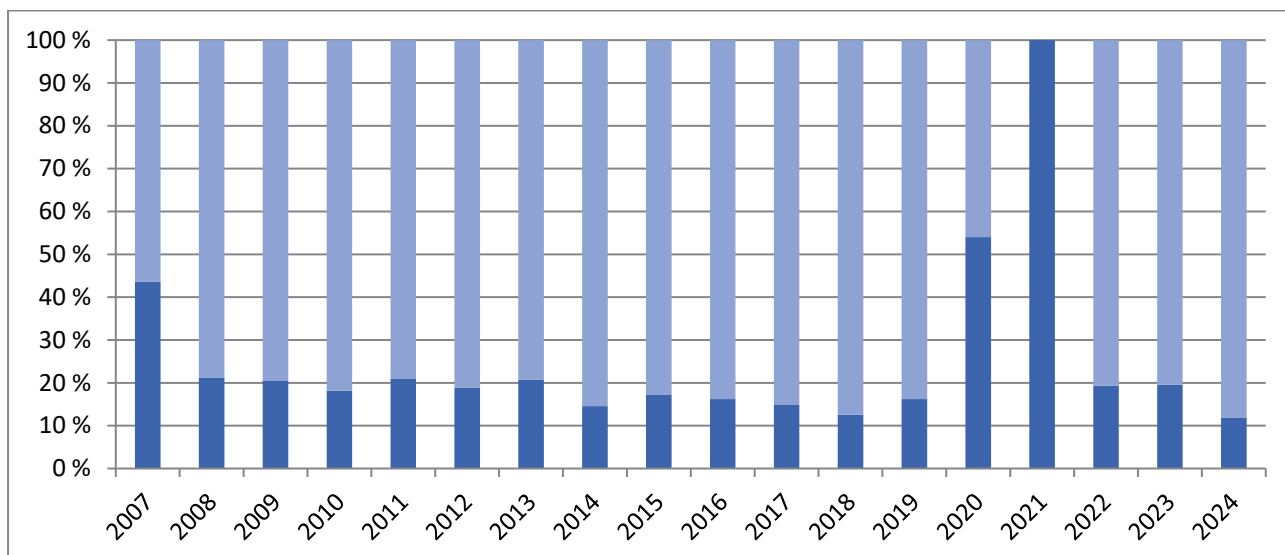
Figur 1. Samlet inntekt til Svalbards miljøvernfond (mill. kr/år) i perioden 2007-2024. Inntekten i 2007 gjelder for 9 måneder ettersom miljøgebyret ble gjort gjeldende fra 1.4.2007. Merk også at inntekt i 2013 er for 13 måneders flytrafikk og inntekt i 2014 er for 11 måneders flytrafikk.

I 2024 har det blitt tildelt 19,2 millioner kroner til 45 ulike prosjekter. Figur 2 viser utvikling i tildelingene i perioden 2007-2024. I årene 2017-2018 har det vært gitt større tildelinger enn forventet inntekt. Dette skyldes bruk av akkumulerte fondsmidler fra tidligere år og tilbakeførte midler fra prosjekter som ikke har benyttet seg av hele tilsagnsbeløpet. I 2020 ble det gitt en svært redusert tildeling og i 2021 ble det ikke tildelt midler fra Svalbards miljøvernfond. Dette skyldes inntektsfall på grunn av få reisende under koronapandemien.

Figur 2. Samlet tildeling til miljøvernprosjekter (mill. kr/år) i perioden 2007-2023.

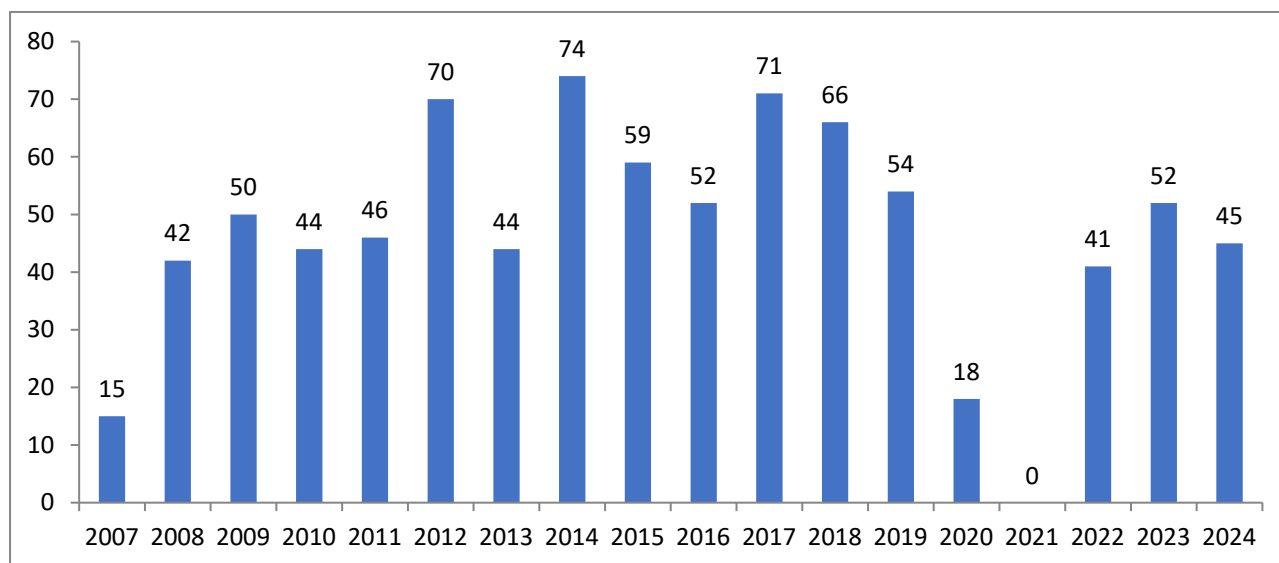
Svalbards miljøvernfond har en effektiv drift av fondet i forhold til samlet tildeling til prosjekter. Tildelingene fra Svalbards miljøvernfond innenfor et år baserer seg på inntektene det samme året. Bortfall av inntekter påvirker dermed tildelingene, men ikke administrasjonskostnadene i samme grad, dette ser man tydelig i pandemiåret 2021 da det ikke ble gitt noen tildeling fra fondet og administrasjonskostnadene utgjorde 100 % av samlet ressursbruk for året. I 2024 har inntektene vært på et normalt nivå. Det har blitt gjennomført to tildelinger og administrasjonskostnaden utgjorde 13,5 % av samlet ressursbruk.

Figur 3. Årlig prosentvis forhold mellom driftskostnader (mørk blå) og tilsagn gitt til miljøverntiltak (blå) i perioden 2007-2023. 2007 gjelder for 9 måneder ettersom miljøgebyret ble gjort gjeldende fra 1.4.2007, i 2020 og 2021 har koronapandemien gitt vesentlig inntektsreduksjon noe som gjør at administrasjonskostnadene prosentvis utgjør en større del av fondets driftskostnader.

Tabell 1. Nøkkeltall for driftsutgifter og tildelinger i 2024

Svalbards miljøvernfond – Nøkkeltall 2024	
Driftsutgifter	2 376 844
Utbetalt til miljøvernprosjekter	7 102 079
Refusjon av miljøavgift til fastboende	179 250
Drift av refusjonsordningen	270 000

Figur 4. Antall prosjekter tildelt støtte i perioden 2007 – 2024.

I 2024 ble det gjennomført to søknadsrunder med totalt 89 innsendte søknader med et samlet søknadsbeløp på ca. 40 millioner kroner. Av disse har 45 prosjekter fått tildelt 19,2 millioner kroner i støtte (48 % av omsøkt beløp). Siden etablering av fondet er det kommet inn 1 868 søknader, og totalt 843 prosjekter har fått støtte (45 %).

I 2021 fikk Svalbards miljøvernfond utviklet nye søknadskjema, dette medførte endring i hvilke kategorier prosjektene deles inn i. Prosjektene fordeles på 6 ulike kategorier, valg av kategori gjøres av søkerne, og kun åpenbart feilkategoriserte søknader blir i ettertid plassert i andre kategorier. Tabell 2 gir en oversikt over fordeling av tilskudd på ulike kategorier for perioden 2007-2021. Tabell 3 gir en oversikt over fordeling av tilskudd på ulike kategorier fra og med 2022.

Kategoriseringen har en del svakheter, men ved sammenligning over flere tildelingsrunder vil man se trender i hvilke kategorier og type tiltak som er prioritert for tilskudd.

Tabell 2. Fordeling av tilskudd på ulike kategorier 2007-2021

Kategori	Antall prosjekter 2021	Antall prosjekter 2007-20	Sum 2021	Sum 2007-2020
Kartlegging og overvåkningstiltak (01)	0	144	0	39 144 500
Skjøtselstiltak (02)	0	20	0	4 142 000
Gjenoppretting av miljøtilstanden (03)	0	42	0	7 610 800
Undersøkelser av hva som forårsaker endringer i miljøet (04)	0	48	0	15 485 500
Tilretteleggingstiltak (05)	0	116	0	28 377 350
Kulturminnetiltak (06)	0	112	0	34 279 000
Informasjons- og opplæringstiltak (07)	0	204	0	34 072 750
Fiske- og vilttiltak (08)	0	24	0	5 989 000
Sum	0	710	0	169 100 900

* Kategorisering av prosjektene gjøres av søkerne og fordelingen kan være misvisende ved at eksempelvis tilretteleggingstiltak også kan være kulturminnetiltak osv.

Tabell 3 Fordeling av tilskudd på ulike kategorier fra 2022

Kategori	Antall prosjekter 2024	Antall prosjekter	Sum 2024	Sum totalt
Informasjon, opplæring og tilrettelegging	7	33	1 182 530	7 410 218
Forskning og undersøkelser	19	51	9 406 499	21 588 124
Kulturminner	8	23	4 625 900	11 070 100
Gjenbruk og ENØK	3	11	300 000	2 185 750
Avfall og forurensing	7	14	3 697 910	5 431 160
Reiseliv	1	6	16 770	1 745 770
Sum	45	138	19 229 609	49 431 122

* Kategorisering av prosjektene gjøres av søkerne og fordelingen kan være misvisende ved at eksempelvis tilretteleggingstiltak også kan være kulturminnetiltak osv.

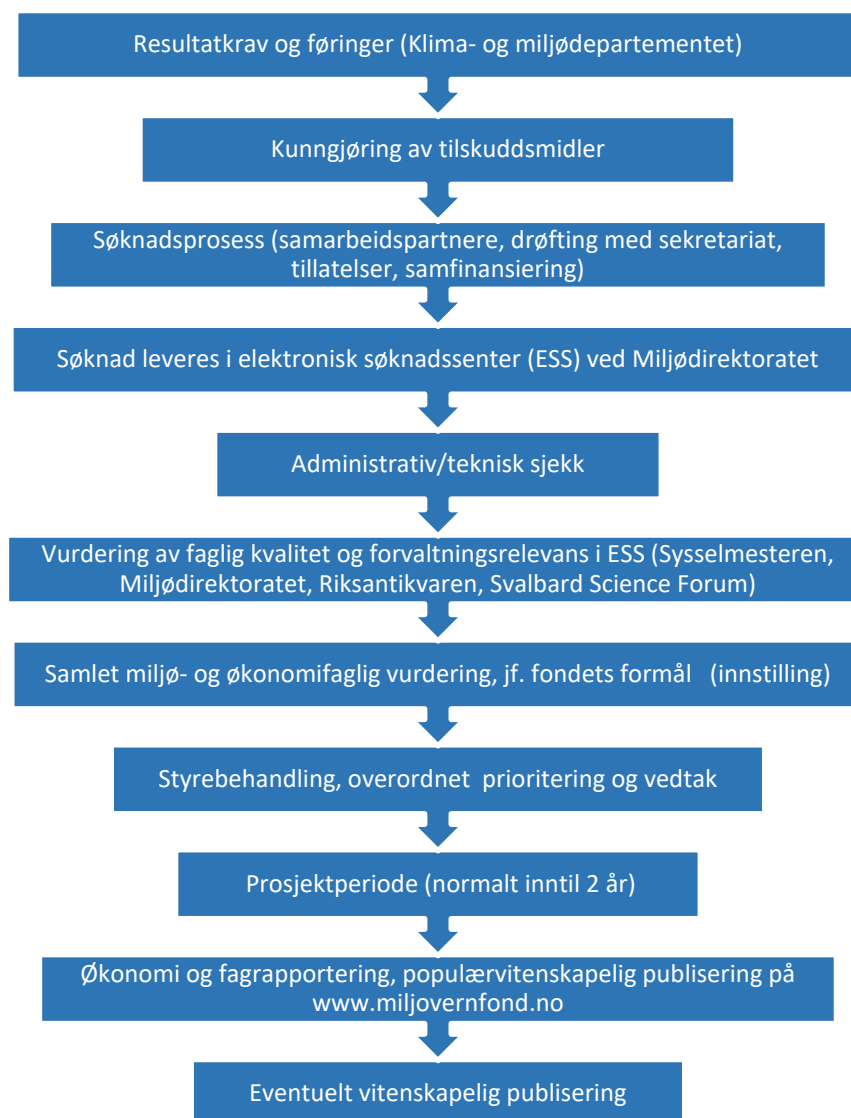
Det er flest søknader innenfor kategorien forskning og undersøkelser og kulturminner. Av forskningsprosjekter vil de prosjektene som innhenter forvaltningsrelevant kunnskap til bruk i miljøforvaltningen på Svalbard prioriteres. Riksantikvaren og Sysselmesterens kulturminnerådgir avgir uttalelse og prioriterer søknader på kulturminnefeltet, styret legger vekt på disse uttalelsene ved tildeling. Barn og unge er ofte i målgruppen for prosjekter i kategorien informasjon, opplæring og tilrettelegging, noe fondet anser som viktig for å skape engasjement og diskusjon rundt miljøvern på Svalbard.

Søknadsprosessen

Fondet gjennomfører vanligvis to tildelinger i året med søknadsfrister 1. februar og 15. september. Det ble i januar 2024 utlyst en tildelingsramme på inntil 10 millioner kr for våren 2024. Fondet har hovedsakelig sin inntekt fra miljøavgift for reisende, alle tildelinger fra fondet som gjøres innenfor ett år baserer seg på inntektene samme år. Styret har valgt å holde fast ved å kunngjøre en søknadssum for tildeling om våren og en søknadssum for tildeling på høsten, for tildelingsrunden høsten 2024 ble det i august kunngjort en ny tildelingsramme, også denne på inntil 10 millioner kroner.

Figur 5 viser ulike faser i driften av fondet.

Figur 5. Faser og prosesser i driften av Svalbards miljøvernfond, eksemplifisert gjennom et vilkårlig vitenskapelig prosjekt.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2024

Svalbards miljøvernfond har etablert et godt system for å stimulere og støtte gode miljøvern- og kulturminnetiltak over hele Svalbard. Resultatene fra prosjektene viser at fondet er et viktig virkemiddel for å skape miljørettet endring i svalbardsamfunnet.

Miljødirektoratets elektroniske søknadscenter bidrar til at fondet har et enkelt og effektivt system for søknadsbehandling og rapportering. Fondet har tatt i bruk nye søknadsskjema, rapporteringsskjema og akseptskjema for søknader i 2022, i det store og hele fungerer søknadscenteret godt, men noen punkter på søknadsskjema medfører fortsatt endel spørsmål til sekretariatet og bør utbedres. Dette gjelder nå spesielt utregning av timesats basert på 1,2 promille av årslønn, noe som gir særlig utslag for forskningsinstitusjoner

som ofte har høyere timespris. Fondet har god balanse mellom inntekter og omfanget av søknader som innvilges tilskudd.

Fondet støtter både prosjekter med kortsiktige resultater og prosjekter med langsiktige effekter. Styret mener Svalbards miljøvernfond på en god måte oppfylder målene gitt i fondets formål og det årlige tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet.

Overordnet styrker og utfyller fondet myndighetenes arbeid for å ta vare på miljøet på Svalbard. Det skjer først og fremst ved finansiering av prosjekter som ellers neppe ville blitt realisert. Siden fondet ble opprettet er det gitt støtte til nær 850 prosjekter og tildelt nær 220 millioner kroner. Kunnskapsgenereringen for forvaltningen gjennom finansiering av et stort antall forskningsprosjekter er etter styrets oppfatning betydelig og har utvilsomt bidratt til at miljøforvaltningen har fattet gode og kunnskapsbaserte beslutninger. Dette er en hovedpilar i fondets arbeid og vil fortsette å være det. Tilsvarende er finansieringen av et betydelig antall kulturminneprosjekter en annen pilar som har bidratt vesentlig til vedlikehold og sikring av sårbare kulturminner på Svalbard. En tredje pilar er de lokalt initierte prosjektene som kanskje ikke har den store betydning for vern av Svalbards miljø, men som har stor lokal betydning for menneskene som bor på Svalbard og som ikke minst bidrar til miljøvernengasjement lokalt.

Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2024

I tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet er det lagt vekt på følgende utfordringer:

Ivaretagelse av den særegne villmarksnaturen på Svalbard er ett av de overordnede målene for svalbardpolitikken. Videre er det spesifikke mål for miljøvernet på Svalbard, og disse målene ligger fast, jf. Meld. St. 32 (2015–2016) Svalbard. En aktiv miljøpolitikk og et effektivt regelverk skal sikre at Svalbard, med tilgrensende hav- og drivisområder, skal være lite påvirket av menneskelig aktivitet og være et stort, sammenhengende villmarksområde.

Miljøvernfondet skal i 2024 bidra til at virksomhet og ferdsel skjer innenfor rammer som reduserer den samlede miljøbelastningen på Svalbard på sikt. Det er viktig at fondet i sitt arbeid tar hensyn til at lokalsamfunnene og miljøet på Svalbard er i endring, slik at nødvendig omstilling skjer i samsvar med de mål som er satt i Meld. St. 32 (2015-2016) Svalbard. Disse overordnede prioriteringene for miljømyndighetenes arbeid i 2024 skal gjenspeiles gjennom tildelingene fra Svalbards miljøvernfond.

Svalbards miljøvernfond arbeider under resultatområde *Polarområdene* med tre spesifiserte nasjonale mål som fondet skal bidra til å oppfylle:

- *Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.*
- *De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning.*
- *Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres*

Prioriteringer

Ved behandling av søknader og tildeling av fondets midler skal Svalbards miljøvernfond prioritere prosjekter som innenfor rammen av svalbardmiljøloven § 98:

- *bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området*
- *øker kunnskapen om miljøpåvirkningen på naturmiljøet og kulturminner som følge av klimaendringer og menneskelig aktivitet på Svalbard*

- *tar vare på kulturminner*
- *bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forøpling*
- *bidrar til sirkulær økonomi*

Styringsparametere:

- *Totalt antall søknader*
- *antall søknader som innvilges tilskudd*
- *antall innvilgede søknader og knyttet opp mot prioriteringene over*
- *antall innvilgede søknader knyttet opp mot kategoriene ihht. Svalbardmiljøloven § 98:*
  - a) *kartlegging og overvåking av miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet*
  - b) *gjenoppretting av miljøtilstanden*
  - c) *kulturminner*
  - d) *informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak*
- *Oversikt over gjennomføring av prosjekter, innen hver kategori ihht Svalbardmiljøloven § 98, og knyttet opp imot prioriteringene:*
  - a) *innenfor tidsfristen på 2 år*
  - b) *som innvilges forlengelse*
  - c) *som trekkes eller ikke gjennomføres*

Måloppnåelse og resultatkrav

Det ble ved første søknadsrunde i 2024 tildelt 9,6 millioner kroner til 26 miljøvernprosjekter, og i andre søknadsrunde 9,8 millioner kroner til 19 prosjekter. Totalt var det i 2024 89 søknader med samlet søknadsbeløp på ca. 40 millioner kroner. Antallet søknader er omtrent på forventet nivå, men styret ønsker flere gode søknader til fondet. Det er god kvalitet på søknader som innvilges støtte.

Styret har valgt å holde fast ved å utlyse tilskuddsmidlene i to separate utlysninger, vår og høst. Ved begge søknadsomgangene i 2024 ble det utlyst tildeling av inntil 10 millioner kroner.

De angitte føringer i tildelingsbrevet gir fondet en overordnet avgrensning og er en støtte for prioritering av søknader både i sekretariatets arbeid og ved styrets vedtak om tildelinger. Ved utlysning av tilskudd blir føringene formidlet både i kunngjøringen og i dialog med søkere. Miljøvernfondet bygger i tillegg på erfaring, kompetanse og etablerte prinsipper.

Daglig drift

Svalbards miljøvernfond følger et relativt fastlagt årshjul for aktivitet med veiledning til søkere, utlysninger, tildelinger og oppfølging av prosjekter som har mottatt støtte fra fondet. I 2024 er det gjennomført to styringsmøter med KLD, og to styremøter. Vårens styremøte ble holdt i Ny-Ålesund, hvor man fikk presentert noen av de mange prosjektene miljøvernfondet har gitt midler til å gjennomføre. Høsten styremøte ble også i 2024 gjennomført i Oslo.

Styret og sekretariatet deltar i løpet av året på befaringer av prosjekter der det er naturlig, og informerer om fondet ved ulike anledninger. Sekretariatet deltar på flere møter både av generell karakter og konkret for å drøfte prosjekter med mulige søkere.

Svalbards miljøvernfond er opptatt av at rapportene og resultatene til de ulike prosjektene skal være lett tilgjengelig for publikum. Sluttrapporter fra ferdigstilte prosjekter publiseres på fondets nettside og kan søkes opp tematisk. Nyheter legges også ut på Facebook og når dermed ut til et større publikum. Kunngjøringer fra fondet deles også i Sysselimesterens sosiale media for å treffe flest mulig. Resultater fra prosjekter blir i flere tilfeller også publisert i andre nettmedier, aviser og vitenskapelige tidsskrift. Mange prosjekter omtales i Svalbardposten, som redaksjonelle saker eller korte artikler skrevet av forskere.

Prosjekter tildelt støtte i 2024

I samsvar med formålet har Svalbards miljøvernfond i 2024 tildelt 19,2 millioner kroner til 45 prosjekter.

Under er styringsparameterne for fondet gjengitt og presentert i tabeller.

- ❖ Totalt antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd, knyttet opp mot kategoriene, og knyttet opp imot prioriteringene

Tabell 4 - Antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd knyttet opp imot prioriteringene i TDB 2024

	Prioritering i TDB	Innvilget	Antall
1	bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området	2	3
2	øker kunnskapen om miljøpåvirkningen på naturmiljøet og kulturminner som følge av klimaendringer og menneskelig aktivitet på Svalbard	23	40
3	tar vare på kulturminner	8	15*
4	bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling	9	17
5	bidrar til sirkulær økonomi	1	3
0	Ingen prioritering	2	11
	Totalt	45	89

*En søknad ble trukket før styrebehandling

Tabell 5 - Antall søknader, og antall søknader som innvilges tilskudd 2024, knyttet mot kategoriene i Svalbardmiljøloven §98

	Kategori i SML §98	Innvilget	Antall
A	Undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet,	23	35
B	Gjenoppretting av miljøtilstanden	4	7
C	Tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av kulturminner, så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige	8	15*
D	Informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak	10	30
0	Utenfor fondets formål	0	2
	Totalt	45	89

*En søknad ble trukket før styrebehandling

Ved behandling av søknadene har sekretariatet og styret lagt vekt på KLD sine prioriteringskategorier og det gis her en kort beskrivelse av prosjektene som ble tildelt støtte i 2024 fordelt på de ulike prioriteringskategoriene.

1.) Prosjekter som bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området.

SML §98 A	24/11
-----------	-------

24/11 – Longyearbyen guiding AS - Miljøsertifisering - Midlene skal bidra til at bedriften sertifiseres som Miljøfyrtårnbedrift. Et bidrag for å sikre bærekraftsarbeidet i lokale bedrifter.

SML §98 D	24/22
-----------	-------

24/22 – Svalbard Turn Idrettslag - Utkikkspunkt Sukkertoppen - Forprosjekt for å lage dagsturhytte. Støtte til kortreist friluftsliv som ikke krever våpen og mye utstyr. Kanalisering av ferdsel til Longyearbyens nærområder. Prosjektet har byttet eier, tidligere innvilgende midler er derfor omdistribuert til ny eier.

2.) Prosjekter som øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner.

De fleste forskningsprosjekter som søker støtte fra Svalbards miljøvernfond kommer inn under denne prioriteringen. Styret prioriterer prosjekter som har en forvaltningsmessig relevans for Svalbard ved avgjørelse om tilsagn.

SML §98 A	24/6, 24/8, 24/16, 24/17, 24/20, 24/26, 24/31, 24/34, 24/38, 24/41, 24/43, 24/46, 24/53, 24/56, 24/64, 24/67, 24/75, 24/76, 24/77, 24/84, 24/88
-----------	---

24/6 – Akvaplan-Niva AS - Citizen science monitoring of existing and potential marine invasive species around Svalbard - Godt prosjekt hvor lokalbefolkningen (blant annet forskerspirelinjen på folkehøyskolen) skal involveres i overvåkning av fremmede marine arter.

24/8 – Norsk Polarinstitutt - Organophosphorus esters (OPEs) in Svalbard glaciers - Et forskningsprosjekt som gir økt kunnskap om organiske miljøgifter og utvikling av disse over tid.

24/16 – Veterinærinstituttet - RypeHOP - coccidia in Svalbard rock ptarmigan - prosjekt som skal se på dødelighet hos rypekyllinger som skyldes koksidiøse. Prosjektet inngår i kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av en høstbar art.

24/17 – NINA – KRAFS - Kartlegging av fremmede arter på Svalbard – Nina skal kartlegge fremmede arter i nærheten av bosettinger på Svalbard. Et prosjekt som øker kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen.

24/20 – NORCE - Improved characterisation of rain on snow using integrated multidisciplinary datasets (CHORUS) - Med de stadig akselererende klimaendringene må det forventes flere episoder med kraftig regn, også på våren. Prosjektet skal øke kunnskapen om hva som skjer når det regner på snødekt mark og hvilke konsekvenser dette har for samfunn og dyreliv.

24/26 – NINA - Klimaeffekter på røya i Linnévatnet - Øker kunnskapen om høstbar art på Svalbard, nyttig for forvaltningen.

- 24/31 – University of Oulu - Adapting Appetites: how does continued rapid environmental change influence Svalbard reindeer diets? - øker kunnskapen om Svalbardreinsens diett og habitatbruk som igjen har betydning for forvaltningen.
- 24/34 – Akvaplan-Niva AS - Miljøovervåkning gjennom 5-tiår på Svalbard og i Barentshavet - Prosjektet fortsetter lange tidsserier og øker kunnskapen om langtransportert forurensing på Svalbard.
- 24/38 – Longyearbyen Lokalstyre - Klimaregnskap for Longyearbyen som samfunn - Gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å kunne ta de rette miljøvalgene.
- 24/41 – Akvaplan-Niva AS - Invasjon av pukkellaks på Svalbard - effekter på lokal fauna - øker kunnskap om effekten av en fremmed art.
- 24/43 – NIVA - CliMerc: Climate change impacts on sources, transformations and transport of Hg in Adventdalen - Øker kunnskapen om hvordan klimaendringene påvirker kilder og transport av kvikksølv i Adventdalen.
- 24/46 – NIVA - Temporal and spatial trends in microplastic pollution in Svalbard coastal waters - øker kunnskap om mikroplast på Svalbard.
- 24/53 – Norsk Polarinstitutt - Whales and potential anthropogenic impacts in Isfjorden - Prosjektet vil kunne gi ny og viktig kunnskap for forvaltningen. Det er et stort behov for kunnskap om påvirkning på dyreliv, inklusiv hval, fra menneskelig aktivitet.
- 24/56 – Norsk Polarinstitutt - Isbjørn og reinsdyr: et økosystem i endring? Forskningsprosjekt som skal se på isbjørn og omfang av predasjon på reinsdyr.
- 24/64 – Universitetsenteret på Svalbard (UNIS) - Our footsteps in the Tundra - Forskningsprosjekt om slitasje, relevant når ferdselen skal kanaliseres til færre områder.
- 24/67 – NINA - Are pathogens responsible for the recent heavy decline in snow bunting numbers in Adventdalen? Forskningsprosjekt som skal vurdere om sykdommer er årsaken til reduksjon i snøspurvbestanden.
- 24/75 – Salt Lofoten AS - Plast og tilsetningsstoffer fra plast i Arktiske økosystem, forskningsprosjekt som skal overvåke tilfangst av ny mikroplast på utvalgte steder på Bjørnøya samt tilsetningsstoffer fra plast som lekker ut i miljøet.
- 24/76 – Norsk Polarinstitutt - AutoStake: real-time monitoring of glacier mass balance and ice flow speed - Overvåking av breer, utvikling av ny metode som gir mindre behov for fysisk feltarbeid og mer over til overføring av opplysninger via satellitt.
- 24/77 – Universitetsenteret på Svalbard (UNIS) - ICeFIN: Impacts of Cruise Ship Noise on Fish in Svalbard Fjords - Forskningsprosjekt hvor man skal se på hvordan støyforurensing påvirker fisk.
- 24/84 – Longyearbyen Lokalstyre - Temarapport om biologisk mangfold som grunnlag for arealplan for Longyearbyen planområde – Oppdatering av et kunnskapsgrunnlag som er svært mye benyttet av forvaltningen inkludert Sysselmasteren.
- 24/88 – Akvaplan-Niva AS - Pukkellaks invasjonen på Svalbard – omfang og opprinnelse. Forskningsprosjekt som skal vurdere omfang og opprinnelse for en fremmed art på Svalbard.

SML §98 C	24/15, 24/61
-----------	--------------

24/15 - Stiftelsen norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) - CLIMARCH (DEL 2): Bevaringsforhold og tilstand for tekstilmateriale fra hvalfangergraver på Svalbard - Prosjektet skal fremskaffe ny informasjon om, og dokumentere hvorvidt det har skjedd økt nedbrytning av arkeologiske kulturmiljø på Svalbard som følge av klimaendringer de siste 30 årene.

24/61 – Utvidelse av CLIMARCH, del 2: Tekstilanalyser ved Jensenvantet

SML §98 D	24/73
-----------	-------

24/73 – Ungt entreprenørskap Arktis - PÅ TYNN IS - Løsninger for fremtidens Svalbard – Skal gjennomføre et opplegg for hele Longyearbyen skole hvor man tar for seg hvordan man skal komme fram til bærekraftige løsninger på lokale miljøproblemer og en bærekraftig bruk av naturen.

3.) Prosjekter som fremmer tiltak for å ivareta kulturminner.

SML §98 C	24/33, 24/40, 24/70, 24/71, 24/83, 24/85
-----------	--

24/33 – Kings Bay AS - Ny-Ålesund Luftskipsmast, refundamentering – tar vare på et svært synlig og viktig kulturminne i Ny-Ålesund

24/40 – LPO Arkitekter AS - Kulturhistorisk stedsanalyse for Longyearbyen – LPO har tatt selvstendig initiativ til prosjektet og samarbeider blant annet med Sysselmesteren og LL for å lage en stedsanalyse hvor formålet er å gi et kunnskapsunderlag til forvaltning, planlegging, utredning og utvikling av Longyearbyen, som vektlegger kulturminnenes muligheter som verdiskapende ressurser og bidrag til en bærekraftig utvikling. Prosjektet er sterkt etterspurt av forvaltningen og gir et godt grunnlag for utarbeidelse av ny arealplan.

24/70 – Stiftelsen Svalbard Museum - Refundamentering av Steinsorterer ID:158665-1 – Steinsorterer er midlertidig demontert på grunn av fare for at den faller ned, vedtak fra Riksantikvaren sier at den skal tilbakeføres. Håndverkere ved Svalbard museum gjør jobben på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet.

24/71 – Stiftelsen Svalbard Museum - Tilgjengeliggjøring av frosset arkeologisk gjenstandsmateriale Del 2. Fortsettelse av prosjekt som tidligere har fått støtte. Gjennomgang og katalogisering av gjenstander på museets kjølelager.

24/83 – Norsk Folkemuseum – Minerva – Undersøkelser av båtvrak i Grønfjorden. Det er registrert mange undersjøiske kulturminner på Svalbard, men man har lite kunnskap om dem. Dette prosjektet skal bidra til større kunnskap om et kjent båtvrak i Grønfjorden.

24/85 – Karine Margrethe Hauan - Utbedring av vinduer - stormessa på Hiorthamn. Utbedring av vinduer på vernet bygning. Skal gjennomføres på en måte som tar vare på kulturminneverdiene, noe som fordyrer prosessen.

SML §98 D	24/4
-----------	------

24/4 – Kings Bay AS - Historisk fotoarkiv for Kings Bay – Gjennomgang og digitalisering av gamle foto fra Kings Bay. Viktig å gjennomføre mens de som kjenner fotoene fortsatt kan bidra.

4.) Prosjekter som bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling.

SML §98 A	24/65
-----------	-------

24/65 – Longyearbyen Lokalstyre - Bedre kildesortering og utnyttelse av avfall – Prosjekt som skal utrede muligheter for bedre kildesortering av avfall i Longyearbyen, blant annet med tanke på kildesortering av tekstiler, rent trevirke og matavfall fra næringslivet. Oppfølging av plukkanalyse som tidligere er gjennomført.

SML §98 B	24/2, 24/5, 24/9, 24/54
-----------	-------------------------

24/2 – Svalbard Turn Idrettslag - Prosjekt Forlandet - organisert søppelrydding på Forlandet for lokalbefolkningen.

24/5 – forScience Foundation - Sørkappøya Marine Litter Cleanup - søppelrydding på Sørkappøya. Prosjektet gjennomføres av forskere med lang erfaring fra felt, som også vil gjøre analyser av innsamlet avfall.

24/9 – Longyearbyen Lokalstyre - Søppeltokt, plast og mikroplast – Polarflokken barnehage har et årlig søppeltokt hvor de plukker søppel og lærer om marin forsøpling.

24/54 – Longyearbyen Lokalstyre – Mottak av strandsøppel – mottak og behandling av eierløst avfall som samles inn av privatpersoner og strandsøppelcontainer miljøvernfondet tidligere har finansiert.

SML §98 D	24/21, 24/28, 24/35, 24/72
-----------	----------------------------

24/21 – Svalbard Resykkeleringsworkshop - Svalbard Resykkelerings Workshop, prosjekt med frivillige som samler inn, reparerer og gjenbraker gamle sykler.

24/28 – Longyearbyen Lokalstyre – Sykkelsatsing - Prosjektet skal etablere flere sykkelstativer og sykkelservice-stasjon. Sykkelstativene skal plasseres i Longyearbyen sentrum for å legge bedre til rette for syklende i Longyearbyen. Tiltaket skal gjøre det enklere å velge sykkel fremfor bilen, noe som er et bra lokalt tiltak for å ivareta miljøet.

24/35 – Longyearbyen Lokalstyre - Sykkel reparasjonsdag - arrangere 2 sykkelservedager. På sykkelservedagene kan man levere sykkel inn for å få enkel service. Dette tiltaket er et ledd i en tiltakspakke knyttet til å legge til rette for syklende i Longyearbyen

24/72 – Hold Norge rent - Spredning av Dovettkampanjen på Svalbard – Kampanjen gjennomføres på Svalbard slik den er gjort på fastlandet, inneholder blant annet kinoreklame og plakater som forteller hva som kan kastes i toalettet.

5.) Prosjekter som fremmer sirkulær økonomi

SML §98 D	24/27
-----------	-------

24/27 – Longyearbyen Lokalstyre - Utvidelse av utlånsordningen av reparasjonsutstyr på biblioteket. Biblioteket administrerer en populær utlånsordning, den suppleres med flere gjenstander til utlån. Ordningen bidrar til mindre innkjøp ved at det er mulig å låne verktøy etc. på biblioteket.

0.) Prosjekter som har fått støtte, men er utenfor prioriteringene i tildelingsbrev

SML §98 D	24/39, 24/82
-----------	--------------

24/39 – Sállir natur AS – Svalbardflora – Svalbardflora.no er en mye brukt nettside, og det etterspørres en utgave som kan benyttes når man ikke har internett-tilgang. Det arbeides med en utgave i bokform, dette tilgjengeliggjør kunnskap om Svalbards flora.

24/82 – Longyearbyen Løypelag - Et ly for vær og vind - et mål for turen eller en sosial møteplass –en flyttbar varmestue som legger til rette for økt umotorisert ferdsel i Longyearbyens nærområde.

Tabell 6 Samlet oversikt over tildelinger 2024

Ref. nr	Søknadsnavn	Søker firmanavn	§98	TDB	Vedtak
24/2	Prosjekt Forlandet	Svalbard turn idrettslag	B	4	600 000
24/4	Historisk fotoarkiv for Kings Bay	Kings bay as	D	3	70 000
24/5	Sørkappøya Marine Litter Cleanup	Forscience Foundation	B	4	411 150
24/6	Citizen science monitoring of existing and potential marine invasive species around Svalbard	Akvaplan-niva as	A	2	547 330
24/8	Organophosphorus esters (OPEs) in Svalbard glaciers	Norsk polarinstitutt	A	2	483 480
24/9	Søppeltokt, plast og mikroplast	Longyearbyen lokalstyre	B	4	80 000
24/11	Miljøsertifisering	Longyearbyen guiding as	A	1	16 770
24/15	CLIMARCH (DEL 2): Bevaringsforhold og tilstand for tekstilmateriale fra hvalfangergraver på Svalbard	Niku	C	2	350 000
24/16	RypeHOP - coccidia in Svalbard rock ptarmigan	Veterinærinstituttet	A	2	500 000
24/17	KRAFS - Kartlegging av fremmede arter på Svalbard	Nina	A	2	390 000
24/20	Improved characterisation of rain on snow using integrated multidisciplinary datasets (CHORUS)	Norce	A	2	349 440
24/21	Svalbard Resykkelerings Workshop	Svalbard resykkelerings workshop	D	4	250 000
24/22	Utsiktspunkt Sukkertoppen	Svalbard turn idrettslag	D	1	150 000
24/26	Klimaeffekter på røya i Linnevatnet	Nina	A	2	353 045
24/27	Utvidelse av utlånsordningen av reparasjonsutstyr på biblioteket	Longyearbyen lokalstyre	D	5	40 000
24/28	Sykkelsatsing	Longyearbyen lokalstyre	D	4	250 000
24/31	Adapting Appetites: how does continued rapid environmental change influence Svalbard reindeer diets?	University of Oulu	A	2	632 086
24/33	Ny-Ålesund Luftskipsmast, refundamentering	Kings Bay AS	C	3	935 000
24/34	Miljøovervåkning gjennom 5-tiår på Svalbard og i Barentshavet	Akvaplan-Niva AS	A	2	468 710
24/35	Sykkel-reparasjonsdag	Longyearbyen lokalstyre	D	4	10 000
24/38	Klimaregnskap for Longyearbyen som samfunn	Longyearbyen lokalstyre	A	2	210 000
24/39	Svalbardflora	Sállir natur AS	D	0	274 840

24/40	Kulturhistorisk stedsanalyse for Longyearbyen	Lpo arkitekter AS	C	3	783 900
24/41	Invasjon av pukcellaks på Svalbard – effekter på lokal fauna	Akvaplan-Niva AS	A	2	678 000
24/43	CliMerc: Climate change impacts on sources, transformations and transport of Hg in Adventdalen	Niva	A	2	500 000
24/46	Temporal and spatial trends in microplastic pollution in Svalbard coastal waters	Niva	A	2	130 000
24/53	Whales and potential anthropogenic impacts in Isfjorden	Norsk Polarinstitutt	A	2	1 134 800
24/54	Mottak av strandsøppel	Longyearbyen lokalstyre	B	4	800 000
24/56	Isbjørn og reinsdyr: et økosystem i endring?	Norsk Polarinstitutt	A	2	786 838
24/61	Utvidelse av CLIMARCH, del 2: Tekstilanalyser ved Jensenvantet	Niku	C	3	200 000
24/64	Our Footsteps in the Tundra	Universitetssenteret på Svalbard AS	A	2	75 600
24/65	Bedre kildesortering og utnyttelse av avfall	Longyearbyen lokalstyre	A	4	253 280
24/67	Are pathogens responsible for the recent heavy decline in snow bunting numbers in Adventdalen?	Nina	A	2	660 000
24/70	Refundamentering av Steinsorterer ID:158665-1	Stiftelsen Svalbard museum	C	3	600 000
24/71	Tilgjengeliggjøring av frosset arkeologisk gjenstandsmateriale. Del 2	Stiftelsen Svalbard museum	C	3	1 000 000
24/72	Spredning av Dovettkampanjen på Svalbard	Hold Norge rent	D	4	186 890
24/73	PÅ TYNN IS - Løsninger for fremtidens Svalbard	Ungt entreprenørskap arktis	D	2	274 500
24/75	Plast og tilsetningsstoffer fra plast i Arktiske økosystem	Salt Lofoten AS	A	2	900 000
24/76	AutoStake: real-time monitoring of glacier mass balance and ice flow speed	Norsk Polarinstitutt	A	2	600 000
24/77	ICeFIN: Impacts of Cruise Ship Noise on Fish in Svalbard Fjords	Universitetssenteret på Svalbard AS	A	2	753 650
24/82	Et ly for vær og vind - et mål for turen eller en sosial møteplass	Longyearbyen løypelag	D	0	146 300
24/83	Minerva	Norsk folkemuseum	C	3	700 000
24/84	Temarapport om biologisk mangfold som grunnlag for arealplan for Longyearbyen planområde	Longyearbyen lokalstyre	A	2	137 000
24/85	Utbedring av vinduer - stormessa på Hiorthamn	Karine Margrethe Hauan	C	3	57 000

24/88	Pukkellaks invasjonen på Svalbard – omfang og opprinnelse	Akvaplan-Niva AS	A	2	500 000
SUM					19 229 609

* Svalbardsmiljøloven §98 punkt A-D: a. Undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet, b. gjenoppretting av miljøtilstanden, c. Tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av kulturminner så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige, d. Informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak.

** Tildelingsbrev 2024, prioriteringer: 1-bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området, 2- øker kunnskapen om miljøpåvirkningen på naturmiljøet og kulturminner som følge av klimaendringer og menneskelig aktivitet på Svalbard, 3-tar vare på kulturminner, 4- bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling, 5-bidrar til sirkulær økonomi.

Ferdigstilte prosjekter 2024

Prosjekter som får innvilget støtte fra Svalbards miljøvernfond får 2 års gjennomføringsfrist. Prosjektene som har arbeidsfrist i 2024 fikk tildelt midler i 2022. Arbeidsfristen for samtlige prosjekter både fra vårens og høstens søknadsrunde er satt til 30.11.2024, og i henhold til forskrift om tilskudd fra Svalbards miljøvernfond (FOR-2007-04-30-599) skal sluttrapport foreligge senest tre måneder etter at tiltaket er gjennomført. Det vil si senest 28.02.2025.

I 2022 mottok fondet 85 søknader totalt, og 41 prosjekter ble innvilget tilskudd på til sammen 12 097 708 kr.

Styringsparameter nr. 2

❖ *Oversikt over gjennomføring av prosjekter, innen hver kategori ihht Svalbardsmiljøloven § 98, og knyttet opp imot prioriteringene:*

- a) *innenfor tidsfristen på 2 år*
- b) *som innvilges forlengelse*
- c) *som trekkes eller ikke gjennomføres*

Tabell 7 Gjennomføring av finansierte prosjekter knyttet opp imot prioriteringene i TDB 2022

	Prioritering i TDB	Innvilget	Fullført	Forlenget	Trukket	Urapportert	Totalt
1	bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området	5	4			1	5
2	øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner	21	8	5		8	21
3	fremmer tiltak for å ivareta kulturminner	6	4	2			6
4	bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling	6	3	2		1	6
5	fremmer sirkulær økonomi	3	1	1		1	3
0	Ingen prioritering	0					0
	Totalt	41					41

Tabell 8 Gjennomføring av finansierte prosjekter 2022 knyttet mot kategoriene i Svalbardmiljøloven §98

	Kategori i SML §98	Innvilget	Fullført	Forlenget	Trukket	Urapportert	Totalt
A	undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet,	19	7	5		7	19
B	gjenoppretting av miljøtilstanden	2		2			2
C	tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av kulturminner, så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige	6	4	2			6
D	informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak	14	9	1		4	14
0	Utenfor fondets formål	0					0
	Totalt	41					41

Tabell 9 Status prosjekter innvilget 2022 – Oppsummering

Status	Antall
Avsluttet innenfor arbeidsfrist	20
Innvilget forlengelse	10
Trukket/Ikke gjennomført	0
Foreløpig ikke rapportert	11
Totalt	41

Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2024

Resultatet av fondets tildelinger er sjelden synlig samme år som tilsagnet gis. Det er derfor naturlig å nevne noen av de mange prosjektene som er avsluttet og rapportert i denne perioden.

Prosjektnummer 22/38: Deler av gruvehistorien fortalt gjennom fem filmer

Visit Svalbard AS - SML §98 D, Prioritering TDB: bidrar til at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området.

Gjennom prosjektet har Visit Svalbard produsert filmer om fire kulturminner/kulturhistoriske steder i Longyearbyen; Gruve 2b, Taubanesentralen (og taubanebukkene), Gruve 3 og den gamle kraftstasjonen. Hvert sted har én langfilm og flere kortere filmer tilpasset sosiale medier. I tillegg til å formidle viktig kulturhistorie, har filmene fokus på ansvarlig markedsføring, og gir informasjon om hvordan man kan oppleve disse stedene på en sikker måte. Filmene er med norsk tale og engelsk teksting.

Prosjektet har stort sett blitt gjennomført etter planen. Det ble redusert fra 5 steder til 4, for å sikre godt innhold på de utvalgte stedene. Etter premierevisningen 19. juni fikk man svært gode tilbakemeldinger. Det eneste som har tatt lengre tid enn forventet er å få oversatt filmene til engelsk og legge teksten på filmene. Dette har vært på grunn av fagspråket og slangspråket fra gruvedriften som har vært vanskelig å oversette.

Prosjektet har fokusert på bevaring, sikring og formidling av kulturminne. Filmene vil være et viktig bidrag inn i bevaring av Longyearbyens unike kulturhistorie og vil brukes blant annet i SvalbardGuideOpplæringen (SGO) fremover.

Prosjektnummer 20/44: Long term effects of climate warming on vegetation in Svalbard

University of Iceland - SML §98 A, Prioritering TDB: øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner.

Langtidsstudiesteder ble etablert i Endalen i 2001 for å studere effekten av klimaoppvarming på vegetasjon i en rekke arktiske habitater, basert på oppvarmingsforsøk og overvåkning.

- Endalen-lokalitetene har vært en viktig del av det Internasjonale Tundra Experiment Network (ITEX) som representerer høyarktiske lokaliteter.

- ITEX datasynteser har avslørt stor spatial heterogenitet i vegetasjon responser på oppvarming over tundrabiomet med langsom og moderat respons i Arktis.
- Steds spesifikke resultater fra Endalen-lokalitetene viser at vegetasjon reagerer ulikt på omgivelses- og eksperimentell oppvarming i ulike habitater, og at relativt høy intraspesifikk variasjon i plantefunksjonelle egenskaper mest sannsynlig underbygger motstandskraften til høyarktiske plantesamfunn mot oppvarming, og forklarer deres motstand mot endring.
- Fortsatt overvåking av langtidsvegetasjonsplot er viktig for å muliggjøre bestemmelse av vegetasjon på vippepunkt og ulike tilstander med konsekvenser for økosystemfunksjonen.
- Endalen-eksperimentet ble utvidet i 2015 for å adressere de kombinerte effektene av oppvarming og eksklusjon av planteetere på vegetasjon og for å inkludere et større spekter av habitater.

Resultatene informerer om hvordan ulike vegetasjonstyper vil reagere på klimaoppvarming og potensielle konsekvenser for økosystemprosesser, landskapsdynamikk og klimatilbakemeldinger.

I høydynamiske høyarktiske miljøer, påvirket av rask klimaoppvarming og endringer i nedbørsmønstre, blir skråningene i økende grad destabilisert, noe som har resultert i siste gjørmestrømmer etter kraftig nedbør på Svalbard. Økt planteproduksjon kan bidra til å stabilisere jord gjennom utvidede rotsystemer, og dermed dempe disse effektene.

Slike vegetasjonsendringer kan imidlertid også redusere artsmangfoldet som antydnet i tidligere studier på Endalen-lokaliteten. Videre kan oppvarmingsindusert vegetasjonsendring også påvirke tilstanden til den underliggende permafrosten. I det pågående prosjektet, INSULATE – UNIS, finansiert av NFR, skal S.I.Lang undersøke hvordan over- og underjordisk vegetasjon kan bidra til å beskytte bakken mot tidlig begynnelse av tining. Dermed kan selv små vegetasjonsendringer, knapt synlige, ha store påvirkninger på økosystemnivå.

Å identifisere vinnere og tapere blant plantearter samt vippepunkt for skifte av plantesamfunn vil hjelpe oss å forutsi konsekvenser på landskapsnivå av fremtidige klimaendringer.

Prosjektnummer 23/29: Opplev Arktisk natur – bærekraftig bruk av naturen

Visit Svalbard AS - SML §98 D, Prioritering TDB: øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner.

Hvis alle søker det uberørte, vil det til slutt ikke være noe uberørt igjen. Dette er hovedbudskapet i Visit Svalbards nye film, produsert med støtte fra Svalbards miljøvernfond. Filmens formål er å forberede gjestene som kommer på hvordan de kan oppleve Svalbard på en mer bærekraftig måte, og samtidig tiltrekke oss de gjestene som ønsker bærekraftige opplevelser.

Filmen varer i 6 minutter og har fått svært god respons fra både fastboende og besøkende.

Prosjektet ble effektivt gjennomført i samarbeid med Zinc Media. Samarbeidet var helt avgjørende for å få til profesjonaliteten man ønsket i filmen og for at det rette budskapet skulle komme tydelig frem. Filmteamet lot seg påvirke av vår flotte natur og filmet mye mer enn de fikk betalt for, og alt materialet eies av Visit Svalbard.

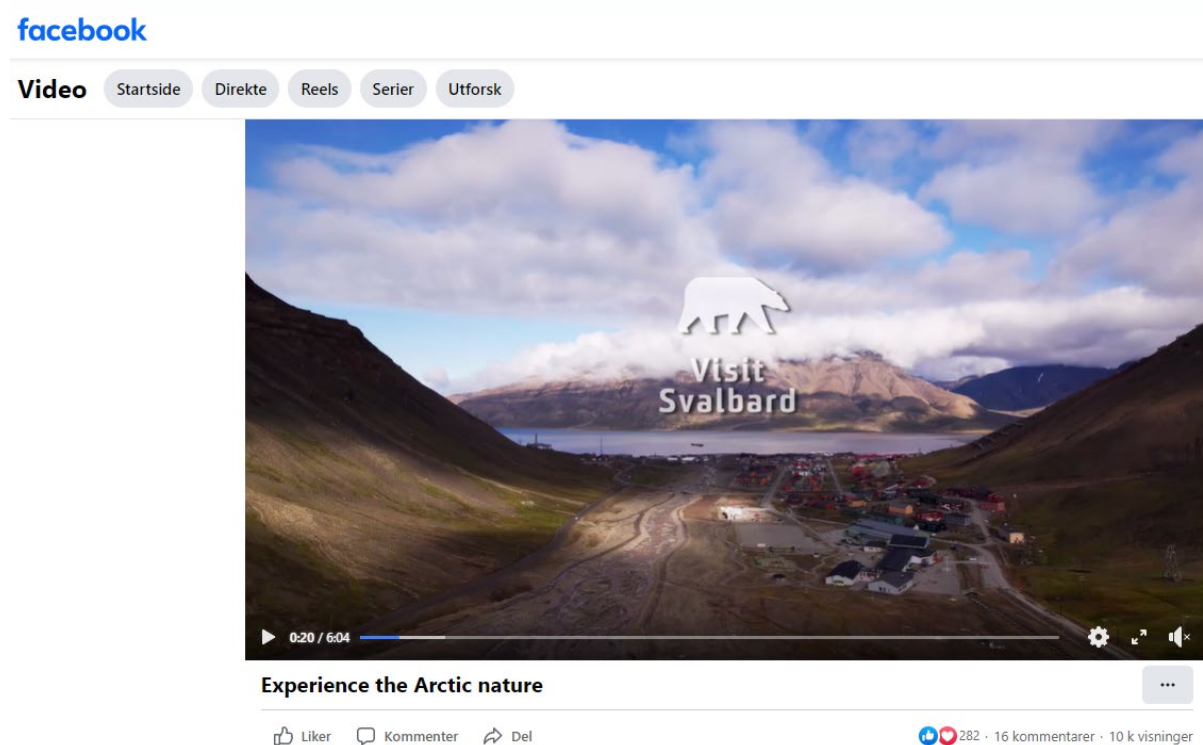
Filmen skal gi tilreisende og lokale informasjon om bærekraftig bruk av naturen og på den måten bidra til bevaring av naturmiljøet og kulturminner på Svalbard. Filmen skal også bidra til at Svalbard tiltrekker seg den riktige gjesten, som ønsker å oppleve Svalbards natur på en ansvarlig måte, som ikke går på bekostning av naturmiljøet.

I tråd med prioriteringene fra Klima- og miljødepartementet for 2023, vil prosjektet bidra til:

- at reiselivet på Svalbard er i tråd med miljømålene for Svalbard og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjorden-området
- å øke kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner
- å fremme tiltak for å ivareta kulturminner

Filmen kan sees her:

<https://www.facebook.com/svalbard.norway/videos/1412170179363518>

Prosjektnummer 18/80: Decomposing textile in graves in permafrost

University of Groningen - SML §98 A, Prioritering TDB (2018): fremmer tiltak for å ivareta kulturminner, med særlig vekt på prosjekter som sikrer kulturminner som er utsatt for effektene av klimaendringer.

På 1600-tallet var hvalfangst i Arktis lønnsomt og mange skip seilte til Svalbard. Grønlandshvalen vandret langs iskanten i høyt antall og en robåt med 12 roere kunne holde tritt med hvalen. Mange hvaler ble harpunert, holdt seg flytende og kunne bli tauet på land hvor de ble slaktet og spekket deres ble tilberedt i spesielle ovner for å bli fraktet hjem som hvalolje.

Mange hvalfangere var fattige fiskere og de reiser på hvaljakt i to eller tre år. Men på denne måten ble de utsatt for vitamin C-mangel og mange døde av skjorbuk. For nederlendere var det viktig at kroppen var det begravd på land, vendt mot øst i påvente av Guds gjenkomst. Disse hvalfangerkirkegårdene overlevde hundrevis av år og er nå en viktig kulturarv.

I 1980 åpnet en ekspedisjon 50 graver på Ytre Norskøya og studerte dødsårsak og aldersfordeling hos hvalfangerne. Mange intakte skjeletter var kledd. Ull, silke og skinn hadde overlevde i den frosne jorda. Men siden 1980 har klimaendringene påvirket permafrosten og ifølge en foreløpig studie påvirket også bevaringsstatusen til likene og deres klær.

Med støtte fra Svalbard miljøvernfond og Groningen arkeologiske institutt er gravene blitt beskrevet og jordforholdene i gravlunden ble målt med tre ulike teknikker: jordpenetrerende radar, elektromagnetisk induksjon og en gammastrålesensor.

Kysterosjon har hatt en tydelig effekt på gravplassen. På stranden var en ovn helt vasket bort siden 1992 og i søndre del av gravplassen var det jordbevegelse til å fortrenge noen av kistene. I 1980 var permafrosten omtrent 30 centimeter dypere, under kistene. For øyeblikket er kirkegården fredet som kulturarv og stengt for turister. På tross av denne beskyttede statusen endrer klimaendringene de unike forholdene som ble beskrevet i 1980. Dataene som samles inn, er svært detaljerte og vil kunne gjentas relativt enkelt uten risiko. Vi anbefaler å besøke stedet igjen om 5 til 10 år igjen og utføre en lignende bakkeundersøkelse for å vurdere hastigheten av endring.

Prosjektnummer 24/9: Sjøpeltokt, plast og mikroplast

Longyearbyen lokalstyre, Polarflokkens barnehage - SML §98 B, Prioritering TDB: bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling.

Sjøpeltoktet ble gjennomført 11.09.2024 med 63 barn, foreldre og ansatte fra Polarflokkens barnehage. Sjøpeltoktet gikk til Coles Bay, hvor stranden ble ryddet for til sammen 144 kg søppel. Totalt har Polarflokkens barnehage til nå plukket 3165 kg søppel på sine sjøpeltokt.

Gjennomføringen av årets sjøpeltokt gikk veldig bra. Barnehagen har tidligere erfaring med gjennomføring av sjøpeltokt. Planen var at vi skulle ut på tokt 6. juni, men ble anbefalt av besetningen på Polar Girl om å utsette den da det var mye is på strendene. Toktet ble gjennomført 11. september.

Vi merker at det er et stort engasjement hos barna og vi hører at barna prater mye om turen, både i forkant og etterkant. Barnehagen har et høyt miljøfokus, og denne satsingen på opplæring av barn mener vi er svært viktig for vårt lokalsamfunn. Toktet er med på å ha et felles fokus og mål sammen med personal, barn og foreldre, som virker veldig motiverende. Forarbeidet og gjennomføringen av sjøpeltoktet skaper et økt engasjement og gir en økt bevissthet i forhold til miljøvern, fokus på vern av dyreliv og konsekvenser av forsøpling i naturen.

På grunn av omorganisering i bedriften og høyt sykefravær ble det endringer i forberedelsene til sjøpeltoktet, og det ble derfor ikke involvert en fagperson som skulle komme inn å være med på prosjektet. Dette gjelder også forskningsprosjektet om å ta sandprøver. Til tross for det har personalet i barnehagen jobbet godt med prosjektet og deltatt i ruskeaksjonen, samt plukket mye søppel på tur. Vi har brukt samlinger sammen med barna til å vise bilder av forsøpling i havet og konsekvensene av det. Det har vært gode og reflekterte samtaler rundt dette.

Våre samarbeidspartnere, MS Polargirl, Miljøstasjonen og foreldre som stiller som isbjørnvakter, bidrar til at sjøpeltoktet lar seg gjennomføre på en meget god måte.

63 personer var med og ryddet stranda i Coles Bay og hvor vi til sammen plukket 144 kg søppel. Det var i hovedsak mye glass, metall og plast.

Søpla ble kildesortert på stranda sammen med hovedansvarlige, barn og foreldre. Dette innbød til spennende og lærerike samtaler om hvilke skader den søpla vi fant kan gjøre med dyrelivet, og hvor lang tid det tar å nedbryte den slags søppel.

Stort engasjement blant barn, personal og foreldre i forkant, under og etter søppeltoktet skaper gode holdninger som gir stor miljøeffekt. Dette påvirker vårt ønske om å ta vare på Svalbards natur. Vi merker at barna minner oss på viktigheten ved å plukke søppel, selv på kortere turer i nærmiljøet.

Gjennom tiltak og aktiviteter i løpet av hele året og spesielt i tiden før søppeltoktet ser vi at personalet, barna og familiene deres har fått økt kunnskap og fokus på å bekjempe forurensning. I år har vi fått økt kunnskap og skadevirkninger om microplast i havet, samt i hverdagen. Dette kommer til syne gjennom gode samtaler hvor barn

selv får undre seg over egne erfaringer gjort under søppeltokt.

Barnehagen har laget en egen søppeltoktsang, som har fått flere vers år for år, som barn og personale øver på i forkant av søppeltoktet. Den synges med stor iver på båten hjem fra strandryddinga.

Prosjektnummer 22/2: AECO kunnskapsbase for guider

Association of arctic expedition cruise operators (AECO) - SML §98 A, Prioritering TDB: Øker kunnskapen om klimaendringenes virkning og/eller den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på naturmiljøet og kulturminner

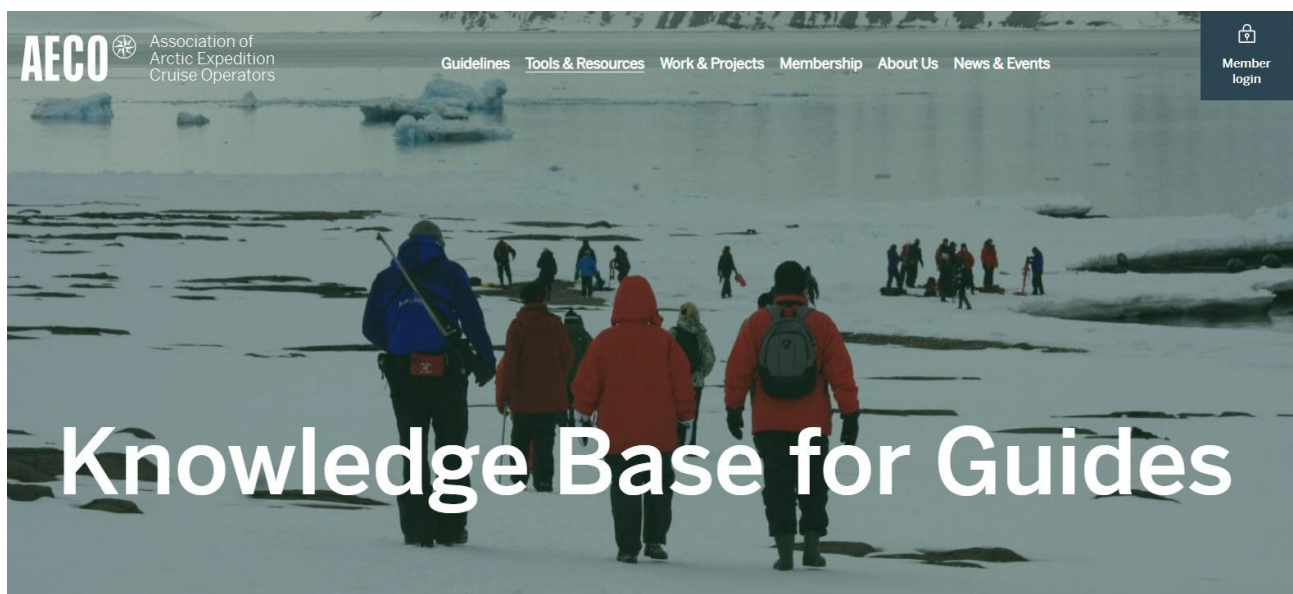
Prosjekt er nå ferdigstilt og hadde offisiell lansering 22 oktober 2024 på AECOs årskonferanse og årsmøte. Nettsiden er ferdig utviklet i samarbeid med Gnist, der prosjektet har en egen landingsside som er åpent for alle: <https://aeco.no/tools/knowledge-base-for-guides/>

Det er hittil gjennomført 8 dybdeintervju, med tilhørende innhenting av materiell og ressurser fra forskere og eksperter innen kategoriene Arktisk klima, fauna & flora, marint miljø og landskap. Flere forskere og institusjoner er kontaktet, med bekreftet interesse for å bidra til prosjektet, og målet å fortsette prosessen i fremtiden for å sikre at innhold i kunnskapsbasen er aktuelt og oppdatert. Prosjektet ble også presentert for hovedmålgruppen – guider/Field staff som jobber om bord på ekspedisjonscruiseskip – på IAATO og AECO sin Field Staff Conference i Providence, USA 3 september.

Gjennomføringen av prosjektet har gått bra, og interessen for å delta har vært stor. Prosjektet har vært mer arbeidskrevende enn budsjettet og webutviklingen har også kostet mer. Dette har igjen ført til at prosjektet har tatt litt lengre tid enn først planlagt. Ideen om å inkludere podcast er forskjøvet grunnet at dette ble langt mer ressurskrevende å gjennomføre, men man vil forsøke å få dette på plass i neste fase.

Guider vil ha nytte av dette formatet i sin videreformidling av kunnskap og prosjekter som fremmer aktuell informasjon til turister som besøker Svalbard, og vi ser at ønsket om å benytte denne kanalen for forskningsformidling er større enn antatt. Informasjonen og ressursene som deles er også tilgjengelig for andre som besøker nettsiden, og vi ser en økt pågang og interesse fra et bredere publikum. Ettersom prosjektet nylig er lansert, så er det for tidlige å gi mer konkret vurdering av hvordan denne informasjonen brukes i praksis, men med den nye nettsiden så vil måling av trafikkdata gi oss mulighet til å evaluere dette presist fremover.

Prosjektnummer 22/50: DynaRisk – A tool for assessing risk for dynamic coastal change impact on cultural heritage sites

Universitetsenteret på Svalbard AS (UNIS) - SML §98 C, Prioritering TDB: fremmer tiltak for å ivareta kulturminner.

Prosjektet har resultert i et verktøy for å vurdere risikoen for kysterosjon for alle kystnære kulturminner på Svalbard. Prosjektet har analysert flyfoto fra hele Svalbards kystlinje og kartlagt kyst-typer, som representerer spesifikke kystprosesser (bølger, elveavrenning, tidevann og kombinasjoner herav) kombinert med underlag (fast fjell, løsmasse av forskjellig type og robusthet). Kartleggingen er gjort offentlig tilgjengelig i en internasjonalt anerkjent database for geovitenskap og miljødata (PANGAEA), hvorfra datasettet kan hentes som ArcGIS vektordata (<https://doi.pangaea.de/10.1594/PANGAEA.973595>). Fagrapporten vedlagt som pdf redegjør for hvordan klassifikasjonen er gjort, hvordan den kan koples til kulturminnedata og gjennomgår risikoprofiler for de forskjellige kysttyper.

Gjennom prosjektet er for første gang kunnskap om kystprosesser fra det naturvitenskapelige fagmiljø gjort tilgjengelig på en direkte anvendbar måte for kulturminneforvaltningen, og er et verktøy som kan tas i umiddelbar bruk. Sammenstillingen av klassifikasjonen har pågått over hele prosjektperioden, og er først ferdigstilt i sommeren 2024 med siste tilføyelser av mindre øyer på Øst-Svalbard i takt med at bildedata har blitt tilgjengelig i høyere oppløsning. Prosjektet har hatt lite å rapportere underveis, men har jobbet mot målet i hele prosjektperioden. Datasettet er akseptert av PANGAEA databasen denne uka, og har nå DOI nummer, som er gjengitt overfor og i rapporten.

Det jobbes i tillegg med en vitenskapelig artikkel basert på datasettet, men rettet mer mot kystklassifikasjonen enn kulturminneanvendelsen. Prosjektet har i tillegg bidratt til synergieffekter med prosjektet Catchment to Coast (C2C) 2022-2026 finansiert av Framsenteret, hvor kystklassifikasjonen brukes til å forutse endringer i naturmiljø og stofftransport fra land til hav.

Prosjektet gjør det mulige for kulturminneforvaltningen å ta kunnskapsbaserte beslutninger om bevaring av kulturminner. Det kan brukes til å vurdere behov for befaring og sette inn, der behovet er størst, og dermed redusere press på reise og areal i felt. Basis datasettet kan dessuten brukes til andre former for kystforvaltning, i forhold til f.eks. infrastruktur eller naturmiljø og kan eventuelt utvides til å inkludere andre typer naturfarer eller gjøres mer detaljert for relevante enkeltområder.

Feltarbeid i forbindelse med prosjektet er utført på Prins Karls Forland (2022) og Isfjord Radio (2023). Feltseasonen på Prins Karls Forland ble utført i samarbeid med to andre prosjekter for maksimal synergi og minst mulig miljøpåvirkning.

Prosjektnummer 22/22: Collection and Assessment of macroplastics and other beach Pollution (CAP)

Salt Lofoten AS - SML §98 C, Prioritering TDB: bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forsøpling.

Forsøpling er en stor miljøutfordring, og plastforsøpling er spesielt utfordrende ettersom plast forblir i naturen i mange år og kan gjøre skade både på grunn av kjemikalier de inneholder og ved at organismer spiser plast eller vikler seg inn i den. Plast har blitt funnet i alle verdens økosystemer, og forsøpling er også et stort problem også i Arktiske områder, inkludert på Svalbard.

For å løse denne miljøkrisen må vi både forstå hvor søpla ender opp for å kunne rydde mest mulig for de ressursene som er tilgjengelig, og forså hvor forsøplingen oppstår for å jobbe forebyggende. Å gjøre forskning i Arktiske områder er dyrt på grunn av store avstander, tøffe værforhold og behov for ekstra sikkerhetstiltak, som for eksempel isbjørnvakt. Derfor er samarbeid ekstra viktig for å kunne samle inn kunnskap på en kostnadseffektiv måte.

I prosjektet «Collection and Assessment of macroplastics and other beach Pollution» (CAP) har vi utforsket hvordan man ved hjelp av involvering av ikke-forskere, såkalt «folkeforskning», kan få ned kostnadene forbundet med datainnsamling og samtidig sikre at dataen som hentes inn har god kvalitet. SALT Lofoten, NIVA, og Grid-Arendal har gjennom CAP lært opp medlemmer i Arctic Research Group i å samle inn data på mengde og type søppel funnet på strender. Ettersom vi ønsket å samle inn data som er mer krevende enn det som er vanlig i folkeforskningsprosjekter, ønsket vi å teste om vi ved hjelp av opplæring kunne gjøre våre folkeforskere til «superbrukere» av metodene våre: MAP og Dypdykk i Arktisk.

Mengde søppel ble registrert gjennom MAP-metoden og superbrukerne fikk opplæring i hvordan velge ut områder for registrering, samt måle opp området på stranden som skulle registreres og telle søppel i ulike kategorier. For å registrere type søppel brukte vi en metode kalt Dypdykk utviklet for Barentshavet for å samle kunnskap som kan fortelle oss hvor søpla kommer fra og hvorfor forsøplingen har oppstått. Dette krever kunnskap om spesifikke gjenstander som ender på havet fra industrielt fiske (eksempelvis avkapp fra bøting av trål, transportbånd og kveiler av pakkebånd), og opplæring i hvordan registrere data på nasjonalitet og alder på forpakning.

Gjennom prosjektet har vi vist at superbrukere kan samle inn god kvalitet data og dermed bidra til å forstå hvor mye søppel som finnes, hvor det er store mengder søppel og hvor det kommer fra. God opplæring er viktig og krever tid til praktisk gjennomgang i felt, samt god oppfølging for å sikre datakvalitet. Manglende tilgang på internett, gjorde at det ikke var mulig å følge opp tekniske problemer som oppsto i felt og man ikke kunne identifisere nasjonalitet og alder på forpakning basert på design og logo. Bilder kan brukes i ettertid for sistnevnte, men det er arbeidskrevende etterarbeid.

Superbrukere dokumenterte at den største kilden til forsøpling er fiskeri og tau, hvorav store deler av tauene på strendene er avkapp fra bøting av trål. Ettersom det var relativt rent på strendene de besøkte, ble det ikke nok data på forpakning til å si noe generelt om nasjonalitet og alder på søpla. Men dette er en viktig brikke i kunnskapen som samles inn gjennom ulike Dypdykk-prosjekter for å forstå hvordan vi kan forhindre at søppel kommer på avveie i fremtiden.

Ressursbruk

Fondets samlede ressursbruk fremgår av regnskapet. Styret mener løsningen med sekretariat hos Sysselmasteren er en god og kostnadseffektiv ordning som også bidrar til god kvalitet. Den administrative kostnaden er relativt uavhengig av søknadsmengden. Resultatene fra prosjektene er i all hovedsak gode og inntektene til fondet blir på en effektiv måte tilbakeført til natur- og kulturminnevern på Svalbard.

Styrehonorarer følger satser fastsatt i Statens personalhåndbok 10.14.2 Godtgjøring til leder, medlemmer og sekretærer i statlige utvalg. Klima og miljødepartementet har fastsatt timetall for godtgjøring av styrets medlemmer, hvor styreleder godtgjøres for 120 timer per år og øvrige styremedlemmer godtgjøres for 80 timer per år.

Fastboende på Svalbard kan få miljøavgiften refundert. Dette er en ordning som benyttes for en del reisende, men mange privatpersoner og bedrifter velger bevisst ikke å be om refusjon. Ordningen er relativt kostbar å administrere og utføres av Svalbard skattekontor etter avtale med Sysselmasteren som sekretariat. Innkreving av miljøavgift (kr 150,- pr. reisende) håndteres effektivt gjennom Avinor og Sysselmasteren. AECO (Association of Arctic Expedition Cruise Operators) leverer grunnlagstall for trafikk med cruisebåter som forlater Svalbard.

Tabell 10. Fordeling av driftsutgiftene i 2024.

Driftsutgifter	Kroner	%
Lønn sekretær inkl. kontorleie, inventar, bolig, bil og utstyr og tjenester fra Sysselmasteren (arkiv og regnskap)	1 543 000	64,9
Kjøp av eksterne tjenester *	328 784	13,9
Styrehonorar**		
Reiser, møter, kurs og representasjon	220 961	9,3
Annonser, kunngjøringer, annet	104 849	4,4
Refusjon gebyrinntekter	179 250	7,5
Totalt	2 376 844	100

* Tjenester fra Svalbard skattekontor, AECO, DFØ, Avinor

** Styrehonorar er ikke fakturert fra Sysselmasteren på Svalbard, blir etterfakturert

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Svalbards miljøvernfond har en oversiktlig struktur og arbeidsform, samtidig som det er høye krav til styring og kontroll i de ulike oppgavene som utføres. Fondet arbeider med dette på samme måte som Sysselmesteren for øvrig. Gode rutiner for innkreving av miljøavgift og andre inntekter samt korrekte utbetalinger til prosjektene er svært viktig. I dette ligger også en kontroll med at tilgjengelig økonomisk ramme ikke blir overskredet i drift og tildelinger av prosjektstøtte.

Måloppnåelse og resultat samsvarer med mål og krav satt for fondet. Dette er noe som kontinuerlig forbedres, og avvik forebygges og korrigeres gjennom veiledning i prosjektgjennomføring og rapportering. Effektiv ressursbruk er viktig både i egen drift og i vurderingen av hvordan tildelt støtte blir brukt. I enkelte prosjekter settes det særskilt krav til revisjonsberetning ved rapportering. Intern drift revideres årlig av Riksrevisjonen. Svalbards miljøvernfond er fullservice kunde hos DFØ og anvender i likhet med Sysselmesteren økonomiverktøyene Agresso og Unit4 ERP. Regnskap og rapportering avstemmes regelmessig, og økonomistyringen anses å være forsvarlig.

Det kan være risiko forbundet med bruk av tilskuddsmidler i de enkelte prosjektene, men dette forebygges gjennom regelmessig kontakt og rapporteringskrav. Etterskuddsbetaling bidrar til rett bruk av midlene og god rapportering. Gjennom etablert arbeidsdeling og gode prosesser i fondets drift har både styret og administrasjonen fokus på resultatoppfølging og kontroll i virksomheten.

Del V. Vurdering av framtidsutsikter

Svalbards miljøvernfond er vel etablert og et betydelig virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard.

Fondet har så å si alle inntekter knyttet til miljøavgift for reisende, endring av rammebetingelser i form av reduserte inntekter kan ha negativ innvirkning på fondets mulighet til å støtte prosjekter. Redusert inntekt knyttes til en reduksjon i antall passasjerer med fly eller cruiseskip, og koronapandemien har tydelig vist at fondet er sårbart for bortfall av inntekter når det er færre reisende. Redusert reisevirksomhet i seg selv vil derimot være et positivt klima- og miljøtiltak, både ved reduserte globale utslipp ved transport, og ved redusert belastning på natur og kulturminner på Svalbard.

God måloppnåelse avhenger av at fondet får inn søknader av god kvalitet, og at gjennomføringen blir i tråd med godkjente planer og betingelser. Antall søknader anses som tilfredsstillende, men styret ønsker gjerne flere og bedre søknader både fra forskere og lokale. Raske klimaendringer, marin forsøpling og økt ferdsel er eksempler på faktorer som vil forsterke behovet for miljøtiltak, gjenoppretting, tilrettelegging og vedlikehold. Svalbards miljøvernfond vil være en viktig bidragsyter i dette arbeidet.

Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond

Ledelseskommentar til årsregnskapet 2024

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt KLD og fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det også framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Fondet bidrar gjennom tildeling av prosjektstøtte til miljøverntiltak over hele Svalbard. Fondets inntekter er knyttet til antall reisende fra Svalbard og vil variere i takt med reiseaktiviteten. Alle tildelinger som skjer innenfor et år baserer seg på inntekter samme år, så fondets midler består av tildelte, men ikke utbetalte tilskudd. Midlene brukes til skjøtsel, vedlikehold av kulturminner, informasjons- og opplæringstiltak og prosjekter med formål å undersøke eller gjenopprette miljøtilstanden. Hovedprioritet er gjennom tildeling av prosjektstøtte å bidra til tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte og bevare Svalbards særpregede villmarksnatur og kulturminner som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra KLD til Svalbards miljøvernfond i instruks om virksomhets- og økonomistyring. I 2024 er fondets inntekter og utgifter tilbake på omtrent samme nivå som før pandemien. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av fondets tildelinger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Regnskapsførte utbetalinger er i hovedsak ikke knyttet til tildelingene i regnskapsåret, men tildelinger fra vanligvis de to foregående år. Prosjekter kan forlenges etter søknad eller fullføres tidligere enn planlagt, noe som gjør at utbetalingene ikke kan periodiseres etter innvilget år. Fondet utbetaler tilskudd i takt med dokumentert forbruk i prosjektene. Komplette sluttrapportering fra prosjekter skal være mottatt av fondet før det gjennomføres sluttutbetaling. Det er vanskelig å si noe om utviklingen av utbetalingene da dette er knyttet til de ulike prosjektenes arbeidsperiode.

Alle bundne midler fremgår av note 4.

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for fondet. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2025.

Oslo / Longyearbyen 14. mars 2025.

Oppstilling til bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2024					
Beholdninger rapportert i likvidrapport		Note	Regnskap 2024		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			41 738 937		
Endringer i perioden			11 269 921		
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>			53 008 858		
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note	2024	2023	Endring
641505	Ordinære fond (eiendeler)		53 008 858	41 738 937	11 269 921
811405	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		53 008 858	41 738 937	11 269 921

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for statlige fond

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2024.

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1 472	1472 Svalbard Miljøvernfond	50	Overføringer til Svalbard Miljøvernfond	15 000 000

Svalbards Miljøvernfond ble opprettet ved vedtak i Stortinget (henvisning). Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, hvor anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskontoene overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen:

Øvre del av oppstillingen viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Note 1 til bevilgningsrapportering:

Svalbards miljøvernfonds regnskap føres i to adskilte firmaer med egne bankkonti. Innbetalinger de siste dagene i desember hvert år rekker ikke å bli overført fondsregnskapet. Dette er samme beløp som i S-rapporten står som UB mellomværende i statsregnskapet.

Fondsregnskap

Oppstilling av resultat for Svalbard Miljøvernfond 2024	Note	2024	2023	2022
Overføringer til fondet				
Innbetaling av miljøgebyr, skatter, gebyrer	1	21 018 844	18 665 152	15 762 588
Sum overføringer til fondet		21 018 844	18 665 152	15 762 588
Overføringer fra fondet				
Utbetalinger av tilskudd	2	7 102 079	11 244 273	9 091 524
Driftsutgifter	3	2 376 844	4 394 622	1 491 033
Drift av refusjonsordningen		270 000	270 000	540 000
Sum overføringer fra fondet		9 748 923	15 908 895	11 122 557
Periodens resultat		11 269 921	2 756 257	4 640 031
Disponering av resultat				
Overføring av periodens resultat til opptjent fondskapital		11 269 921	2 756 257	4 640 031
Oppstilling av balanse for Svalbard Miljøvernfond 2024				
Eiendeler				
Oppgjørskonto i Norges Bank		53 008 858	41 738 937	38 982 680
Sum Eiendeler		53 008 858	41 738 937	38 982 680
Fondskapital				
Opptjent fondskapital	4	53 008 858	41 738 937	38 982 680
Sum Fondskapital		53 008 858	41 738 937	38 982 680

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen.

Noter til fondsregnskapet

Note 1

Alle som reiser fra Svalbard må betale en miljøavgift på 150 kroner. Avgiften blir automatisk lagt på flybilletter og cruisebilletter av fly- og cruiseselskapene. Størsteparten av inntektene til fondet i 2024 kommer fra reisende med fly og skipstrafikk

Note 2:

Utbetalingen av tilskudd skjer etter slutført prosjekt, eller ved anmodning om delutbetaling. Prosjektene har i utgangspunktet 2 års arbeidsfrist, men denne kan forlenges etter søknad. Utbetalingen vil omfatte alle avsluttende prosjekter uavhengig av hvilket år de har fått innvilget tilskuddet.

Note 3:

Driftsutgifter til Sysselmesteren

Note 4:

Fondet har tildelt kr. 35 350 523 i tilskudd som ikke enda er utbetalt.